

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ДРУГА ДИСЦИПЛІНАРНА ПАЛАТА
РІШЕННЯ

24 квітня 2024 року

Київ

№ 1242/2дп/15-24

Про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя у складі головуючого – Саліхова В.В., членів Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Бурлакова С.Ю., Ковбій О.В., Мельника О.П., розглянувши висновок доповідача – члена Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. за результатами підготовки до розгляду дисциплінарної справи за скаргою Буртник Христини Василівни стосовно судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Наталії Миколаївни,

встановила:

до Вищої ради правосуддя 27 грудня 2023 року (вх. № Б-2188/29/7-23) надійшла дисциплінарна скарга Буртник Х.В. стосовно судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М. під час здійснення правосуддя у справах №№ 185/4986/22, 208/2357/22, 208/4966/22, 208/5426/22.

У дисциплінарній скарзі Буртник Х.В. зазначає, що за результатами розгляду апеляційної скарги у справі № 185/4986/22 суддя Онушко Н.М. скасувала законне рішення суду першої інстанції та ухвалила невмотивоване рішення про звільнення особи від адміністративної відповідальності за статтями 124, 130 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) за малозначністю вчиненого адміністративного правопорушення і на підставі статті 22 КУпАП обмежилась застосуванням до неї усного зауваження, а провадження у справі закрила. Водночас скаржниця зауважує, що вчинення особою правопорушення з підвищеною суспільною небезпечністю унеможливує застосування до особи, яка його вчинила, приписів статті 22 КУпАП.

Звільняючи від адміністративної відповідальності особу, яка вчинила правопорушення, що має високу суспільну небезпечність, суддя Онушко Н.М., як зазначає Буртник Х.В., мала навести в рішенні суду переконливі аргументи для застосування цих приписів КУпАП, однак, на її думку, ухвалене суддею

рішення не містить належного обґрунтування їх застосування, що, як наслідок, не узгоджується із поняттям справедливого судового розгляду.

За результатами розгляду апеляційних скарг у справах №№ 208/2357/22, 208/4966/22, 208/5426/22 суддя Онушко Н.М. скасувала рішення першої інстанції про притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності за статтею 130 КУпАП та закрила провадження у справах через відсутність складу адміністративних правопорушень.

Буртник Х.В. вважає, що така поведінка судді Онушко Н.М. істотно підриває авторитет правосуддя та суспільну довіру до суду, оскільки відображається на головних елементах здатності судді виконувати довірену йому як судді роботу щодо здійснення правосуддя, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону, чесно й сумлінно здійснювати повноваження та виконувати обов'язки судді.

Оскільки дії судді Онушко Н.М., на думку скаржниці, призвели до негативних наслідків у вигляді збитків бюджету в розмірі несплачених штрафів, які мали б сплатити правопорушники, у разі дотримання суддею положень як статті 22 КУпАП, так та врахування обставин, що зафіксовані технічними пристроями поліцейських, показань свідків, а, відповідно, було б притягнення до адміністративної відповідальності винних осіб; невиконання завдань КУпАП щодо виховання особи, яка вчинила таке правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

З огляду на зазначене скаржниця просить притягнути суддю Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М. до дисциплінарної відповідальності за підпунктом «б» пункту 1, пунктами 3, 4 статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (незазначення в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору; допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу; грубе порушення закону, що призвело до істотних негативних наслідків).

На підставі протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 27 грудня 2023 року дисциплінарну скаргу № Б-2188/29/7-23 розподілено члену Вищої ради правосуддя Маселку Р.А. (доповідач), який відповідно до пункту 23⁷ розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу раду правосуддя» тимчасово здійснює повноваження дисциплінарного інспектора.

Ухвалою Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 28 лютого 2024 року № 601/2дп/15-24 відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М. за скаргою Буртник Х.В., оскільки в діях судді вбачаються ознаки дисциплінарних правопорушень, передбачених підпунктом «б» пункту 1, пунктами 3, 4 частини

першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя розглядає дисциплінарну справу в межах дисциплінарної скарги та щодо ознак таких дисциплінарних проступків: незазначення в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору; допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питанні дотримання норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду; умисне або внаслідок грубої недбалості допущення суддею, який брав участь в ухваленні судового рішення, порушення прав людини і основоположних свобод або інше грубе порушення закону, що призвело до істотних негативних наслідків (підпункт «б» пункту 1, пункти 3, 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Підготовку дисциплінарної справи до розгляду доручено члену Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Маселку Р.А.

Відповідно до частини першої статті 48 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» за результатами підготовки до розгляду дисциплінарної справи стосовно судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М. член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Маселко Р.А. як доповідач підготував висновок, який передав на розгляд Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя, а також повідомив суддю та скаржника про наявність проєкту такого висновку – можливість ознайомитися з матеріалами дисциплінарної справи в порядку, визначеному Регламентом Вищої ради правосуддя.

Про засідання Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя, призначені на 10 квітня та 24 квітня 2024 року, суддю та скаржника повідомлено своєчасно та належним чином шляхом надіслання письмових повідомлень засобами електронного поштового зв'язку та розміщення відповідної інформації на офіційному вебсайті Вищої ради правосуддя. Крім того, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану та з метою забезпечення реалізації прав судді та скаржника, визначених пунктом 13.22 Регламенту Вищої ради правосуддя, судді та скаржнику запропоновано взяти участь у вказаних засіданнях в режимі відеоконференції.

Розгляд дисциплінарної справи, призначений на 10 квітня 2024 року, відкладено за клопотанням судді Онушко Н.М. (вх. № 727/0/8-24 від 9 квітня 2024 року).

24 квітня 2024 року в засіданні Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя взяла участь суддя Онушко Н.М.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя, заслухавши доповідача – члена Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Маселка Р.А., який запропонував застосувати до судді дисциплінарне стягнення у виді суворої догани – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців, дослідивши матеріали дисциплінарної справи, не погодилась із пропозицією доповідача та дійшла висновку про притягнення судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М. до

дисциплінарної відповідальності та застосувати до судді дисциплінарне стягнення у виді попередження з огляду на таке.

Онушко Наталія Миколаївна Постановою Верховної Ради України від 21 травня 2015 року № 479-VIII обрана на посаду судді апеляційного суду Дніпропетровської області безстроково, рішенням Вищої ради правосуддя від 15 жовтня 2019 року № 2718/0/15-19 переведена на посаду судді Дніпровського апеляційного суду.

Справа № 185/4986/22

У справі № 185/4986/22 Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області постановою від 8 серпня 2022 року визнав водія Губу Ю.А. винним у вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених статтею 124, частиною 4 статті 130 КУпАП, та наклав на правопорушника адміністративне стягнення у виді штрафу в розмірі 34 000 грн з позбавленням права керування транспортними засобами строком на три роки.

Постанова суду першої інстанції умотивована тим, що дії Губи Ю.А. правильно кваліфіковані за статтею 124 КУпАП, а саме: порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортного засобу; за частиною четвертою статті 130 КУпАП, а саме: вживання особою, яка керувала транспортним засобом, після дорожньо-транспортної пригоди за її участю алкоголю, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду.

Відповідальність за частиною четвертою статті 130 КУпАП настає у разі вживання особою, яка керувала транспортним засобом, після дорожньо-транспортної пригоди за її участю алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як транспортний засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду.

Матеріали справи не містять доказів про порушення поліцейськими чинного законодавства під час складання протоколів про адміністративні правопорушення.

Суд першої інстанції, оцінюючи зібрані у справі докази в їх сукупності, дійшов висновку, що вина Губи Ю.А. в інкримінованих йому адміністративних правопорушеннях доведена повністю, а тому не вбачав підстав для закриття провадження у справі.

Переглядаючи в апеляційному порядку постанову Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 8 серпня 2022 року, суддя Онушко Н.М. постановою від 19 грудня 2022 року скасувала в частині накладення адміністративного стягнення та прийняла нову в цій частині, якою звільнила правопорушника Губу Ю.А. від адміністративної відповідальності на

підставі статті 22 КУпАП у зв'язку із малозначністю вчиненого ним адміністративного правопорушення, обмежившись усним зауваженням.

Своє рішення суддя Онушко Н.М. умотивувала тим, що Губа Ю.А. добровільно надав потерпілому своє водійське посвідчення, наявність прав - єдиний його можливий спосіб заробітку на посаді водія, усвідомив протиправний характер власних дій, правопорушення не потягли шкідливих наслідків, а тому вважала, що в діях Губи Ю.А. наявна малозначність скоєних ним адміністративних правопорушень, що дає підстави для його звільнення від адміністративної відповідальності.

Суддя Онушко Н.М. в постанові не зазначила, чому вона всупереч прямій забороні щодо застосування статті 22 КУпАП вважала за можливе звільнити водія від відповідальності за статтею 130 КУпАП. В рішенні суддя зазначила лише аргументи правопорушника та не надала значення доказам і аргументам потерпілого. Суддя не вказала в рішенні суду обставин зіткнення транспортних засобів, а також того, що автомобілі отримали механічні пошкодження.

Справа № 208/2357/22

У справі № 208/2357/22 Заводський районний суд міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області постановою від 9 червня 2022 року визнав Солодовника Е.В. винуватим у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною першою статті 130 КУпАП, та наклав на нього адміністративне стягнення у вигляді штрафу 17 000 грн з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік.

Рішення суду першої інстанції умотивоване тим, що досліджені та перевірені доказами обставини (протокол про адміністративне правопорушення, відеозаписи з нагрудних камер поліцейських, показання свідків), свідчать про беззастережну винуватість Солодовника Е.В. у вчиненні інкримінованого йому адміністративного правопорушення, а саме керуванні транспортним засобом особою у стані алкогольного сп'яніння.

Постановою Дніпровського апеляційного суду від 3 жовтня 2022 року скасовано постанову суду першої інстанції, провадження у справі закрито на підставі пункту 1 частини першої статті 247 КУпАП у зв'язку з відсутністю в діях правопорушника складу адміністративного правопорушення.

Рішення суду апеляційної інстанції умотивоване тим, що огляд правопорушника на стан алкогольного сп'яніння проведений із порушенням вимог статті 266 КУпАП (мундштук приладу «Alcotest Drager № 0606» не запакований в індивідуальну упаковку), отже відповідно до частини п'ятої зазначеної статті КУпАП він вважається недійсним.

Ураховуючи зазначене, суддя Онушко Н.М. дійшла висновку, що постановою Заводського районного суду міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області від 9 червня 2022 року підлягала скасуванню через недоведеність належними та допустимими доказами наявності в діях Солодовника Е.В. складу правопорушення, передбаченого частиною першою статті 130 КУпАП.

Справа № 208/4966/22

У справі № 208/4966/22 рішенням Заводського районного суду міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області від 15 листопада 2022 року Головея В.І. притягнуто до адміністративної відповідальності у зв'язку із керуванням транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння.

Рішення суду першої інстанції умотивоване тим, що досліджені та перевірені доказами обставини (зроблений поліцейськими відеозапис процесуальних дій щодо особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, протокол про адміністративне правопорушення, акт огляду на стан алкогольного сп'яніння, направлення від 20 вересня 2022 року), свідчать про беззастережну винуватість Головея В.І. у вчиненні інкримінованого йому адміністративного правопорушення, а саме про відмову особи, яка керує транспортним засобом, від проходження медичного огляду відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного сп'яніння.

Постановою Дніпровського апеляційного суду від 23 січня 2023 року рішення суду першої інстанції скасовано, провадження у справі закрито на підставі пункту 1 частини першої статті 247 КУпАП у зв'язку з відсутністю в його діях складу адміністративного правопорушення, оскільки відеозапис не є цілісним (повним), складається з окремих файлів, не є безперервним і послідовним на порушення вимог пункту 5 розділу II Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18 грудня 2018 року № 1026.

Справа № 208/5426/22

У справі № 208/5426/22 постановою Заводського районного суду міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області від 21 грудня 2022 року Продана О.Л. визнано винуватим у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною першою статті 130 КУпАП, накладено на нього адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 17 000 грн, з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік.

Постанова суду першої інстанції умотивована тим, що досліджені та перевірені доказами обставини (зроблений поліцейськими на мобільний телефон відеозапис процесуальних дій щодо особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, протокол про адміністративне правопорушення, показання свідків), свідчать про беззастережну винуватість Продана О.Л. у вчиненні інкримінованого йому адміністративного правопорушення, а саме про відмову особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного сп'яніння.

Суд відхилив аргумент адвоката правопорушника щодо неможливості прийняття як доказу відеозапису, здійсненого поліцейським на власний технічний засіб, оскільки, припис закону – статті 251 КУпАП – встановлює абсолютний характер джерел та змісту доказової інформації у справі – «будь-які фактичні дані» не визначає як обов'язкову умову використання лише нагрудних камер поліцейських, зазначення точної марки та характеристик технічних засобів фіксації тощо, а містить таке формулювання: «показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками».

У постанові суд зазначив, що вказана правова позиція була предметом апеляційного перегляду. Дніпровський апеляційний суд в іншій справі (постанова № 208/3946/22 від 22 листопада 2022 року) на підтвердження правильності висновків суду першої інстанції щодо допустимості застосування поліцейськими будь-яких технічних засобів відеофіксації зазначив: «Твердження апелянта про те, що до матеріалів справи не було додано відеозапис з нагрудних бодікамер поліцейських, а наявне у справі відео було зафіксовано на власний мобільний телефон працівника поліції, що, на думку захисника, є істотним порушенням вимогу чинного законодавства, апеляційний суд вважає необґрунтованими, оскільки положення статті 251 КУпАП не визначають обов'язкову умову зазначення точної марки та характеристик технічних засобів фіксації, а містить таке формулювання доказу, як «показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису».

Постановою Дніпровського апеляційного суду від 30 січня 2023 року скасовано рішення суду першої інстанції, провадження у справі закрито на підставі пункту 1 частини першої статті 247 КУпАП у зв'язку з відсутністю в його діях складу адміністративного правопорушення, оскільки до протоколу про адміністративне правопорушення не долучено будь-яких доказів направлення Продана О.Л. на медичний огляд до відповідного закладу охорони здоров'я, що ставить під сумнів перебування правопорушника у стані алкогольного сп'яніння, як передбачено Інструкцією про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 9 листопада 2015 року № 1452/735. Крім того, відмову Продана О.Л. від проходження огляду зафіксовано на камеру телефона, а не на нагрудну камеру поліцейського (всупереч вимогам Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 7 листопада 2015 року № 1395, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2015 року за № 1408/27853).

Суддя Онушко Н.М. у письмових поясненнях від 13 лютого 2024 року (вх. № 762/0/6-24, вх. № 727/1/6-24) зазначила, що відповідно до статті 62 Конституції України в Україні діє презумпція невинуватості, коли всі сумніви повинні тлумачитися на користь обвинуваченого (правопорушника). Тому всі обґрунтовані сумніви вона викладала у постановках, коли скасовувала постанови судів перших інстанцій під час апеляційного перегляду. Ухвалені нею рішення вважає законними та справедливими.

Вказала, що статтю 22 КУпАП у справі № 185/4986/22 застосувала через те, що вважає покарання, передбачене частиною четвертою статті 130 КУпАП, занадто суворим (штраф 34 000 грн та позбавлення права керування транспортними засобами на строк три роки) для водія, який займається розвозкою продуктів харчування не тільки вдень, а й у нічний час (правопорушник Губа Ю.А. має відповідний дозвіл на пересування транспорту під час комендантської години), що може призвести до втрати роботи. Крім того, протокол про притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності за статтею 130 КУпАП у цій справі є похідним та містить формальний склад адміністративного правопорушення, а як суддя апеляційної інстанції вона має обмеження щодо підстав для закриття провадження у справі, визначених статтею 247 КУпАП, і саме через це скасувала постанову суду першої інстанції в частині обрання покарання, обмежившись усним зауваженням.

Суддя Онушко Н.М. підтримала письмові пояснення під час засідання Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя.

З огляду на пояснення судді та наявні матеріали Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя не встановила в діях судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М. складу дисциплінарних правопорушень, передбачених підпунктом «б» пункту 1, частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» під час здійснення правосуддя у справах №№ 208/2357/22, 208/4966/22, 208/5426/22.

Однак вказані пояснення судді не спростовують повністю доводів дисциплінарної скарги. Водночас Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя встановила, що суддя Онушко Н.М. не навела мотивів під час ухвалення рішення про скасування постанови суду першої інстанції в частині накладення адміністративного стягнення на правопорушника на підставі статті 22 КУпАП під час розгляду справи № 185/4986/22 та звільнення його від адміністративної відповідальності за статтею 124, а також за частиною четвертою статті 130 КУпАП.

Згідно із частиною четвертою статті 130 КУпАП вживання особою, яка керувала транспортним засобом, після дорожньо-транспортної пригоди за її участю алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як транспортний засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення

стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду тягне за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб, з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки і на інших осіб – накладення штрафу у розмірі двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб.

Адміністративне правопорушення, визначене статтею 130 КУпАП, за своїм складом є формальним, а диспозиція зазначеної статті не містить вказівок на настання шкідливих наслідків протиправного діяння, фізичної шкоди, яка могла бути завдана об'єкту посягання, тобто відповідальність настає лише за сам факт вчинення діяння. Відсутність шкідливих наслідків для охоронюваних законом прав та інтересів не впливає на наявність складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 130 КУпАП.

Відповідно до положень статті 22 КУпАП при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності і обмежитись усним зауваженням.

Законом України від 16 лютого 2021 року № 1231-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за окремі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху», який набрав чинності 17 березня 2021 року, статтю 22 КУпАП доповнено приміткою такого змісту: «Примітка. Положення цієї статті не застосовуються до правопорушень, передбачених частиною четвертою статті 121, частиною п'ятою статті 122, статтями 122², 122⁴, частиною третьою статті 123, частинами другою – четвертою статті 126 та статтею 130 цього Кодексу».

Згідно зі статтею 23 КУпАП, якою визначено мету адміністративного стягнення, адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

КУпАП не визначає поняття малозначності адміністративного правопорушення, його ознак чи критеріїв його визначення судом для застосування статті 22 цього Кодексу, і до внесення змін до вказаної статті будь-яке правопорушення фактично могло бути визнано судом малозначним. У кожному конкретному випадку суд самостійно визначав можливість визнання вчиненого адміністративного правопорушення малозначним, ураховуючи всі обставини, що підлягали з'ясуванню судом під час розгляду справи про адміністративне правопорушення. І такі обставини, і мотиви, з яких виходив суд, застосовуючи під час вирішення справи положення статті 22 КУпАП, з урахуванням відсутності чіткого правового визначення малозначності

адміністративного правопорушення підлягали наведенню судом у мотивувальній частині постанови за результатами розгляду справи з огляду на вимоги щодо вмотивованості судових рішень. Тим більше такий обов'язок суду стосується справ про адміністративні правопорушення, характер яких вказує на підвищену суспільну небезпечність, до яких, безумовно, належать адміністративні правопорушення, відповідальність за які передбачена статтею 130 КУпАП.

Відповідно до статті 1 КУпАП завданням цього Кодексу є охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством.

З урахуванням положень статті 8 КУпАП особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, підлягає відповідальності на підставі закону, що діє під час і за місцем вчинення правопорушення. Проведення в справах про адміністративні правопорушення ведеться на підставі закону, що діє під час і за місцем розгляду справи про правопорушення.

Але під час розгляду справи № 185/4986/22 про адміністративні правопорушення суддя Онушко Н.М. не врахувала особливостей дії норм КУпАП у часі, не застосувала правового регулювання, яке існувало на день вчинення особою правопорушення.

У Висновку № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень зазначено, що чітке обґрунтування та аналіз є базовими вимогами до судових рішень та важливим аспектом права на справедливий суд.

Крім того, Консультативна рада європейських суддів у Висновку № 11 (2008) щодо якості судових рішень на рівні рекомендацій, що мають характер норм «м'якого права», наголосила: якість будь-якого судового рішення залежить головним чином від якості його обґрунтування. Воно не лише полегшує розуміння сторонами суті рішення, а насамперед слугує гарантією проти свавілля. Обґрунтування судового рішення загалом засвідчує дотримання національним суддею принципів, проголошених Європейським судом з прав людини (далі – ЄСПЛ). При цьому навіть «проміжні» процесуальні рішення потребують належного викладу підстав їх прийняття, якщо вони стосуються індивідуальних свобод.

ЄСПЛ у своїх рішеннях послідовно констатує, що пункт 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) дійсно вимагає, щоб суди мотивували висновки в рішеннях. Хоча ЄСПЛ і наголошує, що ця вимога не означає обов'язку суду надавати детальну відповідь на кожен аргумент, таке питання вирішується виключно у світлі обставин конкретної справи, однак така свобода національних судів у сфері оцінки доказів, аргументації й мотивування судових рішень не повинна сприйматися як дозвіл для суду поводитися з доводами свавільно й на власний розсуд та без наведення

відповідних мотивів визначати, чи заслуговує будь-який довід сторони конфлікту того, щоб бути окремо прокоментованим у судовому рішенні. Навпаки, така дискреція зобов'язує суд у кожній конкретній справі надзвичайно ретельно підходити до оцінки всіх, без винятку, доказів і доводів якраз для того, щоб визначити ті, які обов'язково потребують особливої уваги та наведення в рішенні відповідних аргументів «за» чи «проти» їх прийняття.

У рішенні у справі «Бендерський проти України» (пункт 42) ЄСПЛ нагадав, що відповідно до практики, яка відображає принцип належного здійснення правосуддя, судові рішення мають достатньою мірою висвітлювати мотиви, на яких вони базуються. Межі такого обов'язку можуть різнитися залежно від природи рішення та мають оцінюватися в світлі обставин кожної справи. Конвенція не гарантує захист теоретичних та ілюзорних прав, а гарантує захист прав конкретних та ефективних. Право може вважатися ефективним, тільки якщо зауваження сторін насправді «заслухані», тобто належним чином вивчені судом.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя зазначає, що всупереч вимогам статей 252, 280 КУпАП суддя Онушко Н.М. у постанові суду від 19 грудня 2022 року не навела належних, співвідносних мотивів застосування приписів статті 22 КУпАП з урахуванням прямої заборони, визначеної цим Кодексом.

Крім того, на переконання дисциплінарного органу, прийнята судом постановою, якою особу звільнено від відповідальності за вчинення правопорушень, встановлених статтями 124 та 130 КУпАП, має містити переконливу відповідь на запитання, чому індивідуальні права та інтереси конкретної особи (з урахуванням її особистих якостей, у цьому випадку сумлінного виконання порушником трудових обов'язків) превалюють над публічними (суспільними) інтересами щодо невідворотності відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, яке становить підвищену суспільну небезпеку, та яким чином застосування судом виключної підстави (у цьому випадку така підстава не могла бути застосована судом в силу закону) для звільнення від відповідальності у виді усного зауваження сприятиме перевихованню особи, зокрема з метою запобігання керуванню джерелом підвищеної небезпеки у стані алкогольного сп'яніння.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя наголошує, що відсутність негативних наслідків для охоронюваних законом прав та інтересів не впливає на наявність складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 130 КУпАП, тому постановою суду, якою особу звільнено від встановленої законом відповідальності, має містити переконливі аргументи, які свідчили б про дотримання судом вимог «справедливого балансу» під час розгляду справи.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя зауважує, що в разі сумлінного ставлення до виконання своїх обов'язків суддя Онушко Н.М. мала б передбачити, що невмотивоване звільнення особи від встановленої КУпАП відповідальності не сприятиме реалізації завдань, визначених КУпАП.

Такими діями суддя Онушко Н.М., на переконання дисциплінарного органу, вчинила дисциплінарний проступок, встановлений підпунктом «б» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (незазначення внаслідок недбалості в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору).

Під час розгляду дисциплінарної справи не встановлено обставин, які свідчили б, що допущені суддею Онушко Н.М. порушення були наслідком її умислу.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя встановила, що в діях судді Онушко Н.М. відсутній склад дисциплінарних правопорушень, передбачених пунктами 3, 4 частини першої статті 106 Закону «Про судоустрій та статус суддів».

Із характеристики, яку надав голова Дніпровського апеляційного суду та яку обговорено на оперативній нараді суддів судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду, убачається, що за період роботи на посаді судді Онушко Н.М. «зарекомендувала себе кваліфікованим юристом, працьовитим і принциповим суддею. Велику увагу приділяє підвищенню професійних знань і ділової кваліфікації, вивченню нових законодавчих та нормативних актів. Бере активну участь у семінарах та інших заняттях, які проводяться суддями.

Маючи досвід роботи суддею при відправленні правосуддя вірно та кваліфіковано застосовує норми матеріального та процесуального законодавства України.

Користується повагою і авторитетом у колективі суду. За своїми особистими якостями енергійна, ініціативна та вимоглива до себе. За характером врівноважена та доброзичлива. За час роботи суддею Дніпровського апеляційного суду до дисциплінарної відповідальності не притягувалась».

Європейська Хартія про статус суддів (стаття 5.1) передбачає, що шкала санкцій, які можуть застосовуватися до суддів, визначається в законі та повинна відповідати принципу пропорційності.

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя зауважує, що необхідність врахування принципу пропорційності під час обрання виду дисциплінарного стягнення відповідає конституційному принципу верховенства права (стаття 8 Конституції України), а також статті 8 Конвенції та практиці її застосування ЄСПЛ.

Як зазначено у Висновку № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи про принципи й правила, що регулюють професійну поведінку суддів, зокрема етичні норми, несумісну з посадою поведінку та неупередженість (пункт 74), шкала дисциплінарних санкцій стосовно судді має відповідати принципу пропорційності.

Визначаючи вид стягнення, що має бути застосоване до судді Дніпровського апеляційного суду Онушко Н.М., Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя враховує обставини та характер дисциплінарного проступку судді Онушко Н.М., ступінь вини, відомості, що характеризують

суддю, інформацію щодо кількості та якості розгляду нею судових справ і матеріалів та вважає пропорційним і достатнім застосування до неї дисциплінарного стягнення у виді попередження.

На підставі викладеного, керуючись статтями 106, 108, 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтями 34, 49, 50 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя

вирішила:

притягнути суддю Дніпровського апеляційного суду Онушко Наталію Миколаївну до дисциплінарної відповідальності та застосувати до неї дисциплінарне стягнення у виді попередження.

Рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя може бути оскаржене до Вищої ради правосуддя в порядку і строки, що встановлені статтею 51 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

Головуючий на засіданні

Другої Дисциплінарної

палати Вищої ради правосуддя

(підпис)

Віталій САЛІХОВ

Члени Другої Дисциплінарної

палати Вищої ради правосуддя

(підпис)

Сергій БУРЛАКОВ

(підпис)

Олена КОВБІЙ

(підпис)

Олексій МЕЛЬНИК

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

Заступник начальника управління –

завідувач відділу організаційної діяльності та

оприлюднення інформації (бек-офіс) управління

організаційно-протокольного забезпечення

діяльності Вищої ради правосуддя

Алла ГЕТЬМАН